

VERKEER ENVERVOER

Verkeer en vervoer

Decentralisatie van verschillende functies zoals wonen, werken en recreatie verplicht de mens om zich te verplaatsen. De mogelijkheid om zich te verplaatsen is bijgevolg een noodzakelijke voorwaarde om volwaardig te kunnen deelnemen aan het maatschappelijke leven. Het uitgangspunt is dat iedereen moet kunnen deelnemen aan de samenleving. Op basis daarvan heeft iedereen recht op mobiliteit.

De locatiekeuze van bedrijven, bewoners, toeristen, ... wordt in belangrijke mate bepaald door de bereikbaarheid. Een goede verkeerstechnische ontsluiting van de regio Waas & Dender is essentieel voor de bevordering van een blijvende sterke deelname aan het (economisch) verkeer van deze regio, in Vlaams en Europees perspectief.

Demografische, sociale en economische factoren wijzen erop dat de mobiliteit in de regio Waas & Dender en in Vlaanderen de komende jaren zal toenemen. Om deze mobiliteitsgroei op te vangen en zo de toegankelijkheid en bereikbaarheid van de regio te verbeteren en te garanderen, dienen maatregelen genomen te worden. Een centrale uitdaging is daarom het verwezenlijken van duurzame mobiliteit: de verschillende vervoersmogelijkheden (wegen, spoor, water, pijpleidingen, fiets) dienen beter benut en beter op elkaar afgestemd te worden. Het stimuleren van duurzame verplaatsingsmodi moet iedereen in staat stellen om zich te verplaatsen. Duurzame mobiliteit houdt echter meer in dan louter het bereikbaar maken/houden van knooppunten en poorten. Een duurzaam mobiliteitsbeleid dient ook rekening te houden met de ecologische en sociale kwaliteit van de leefomgeving. De impact van de toenemende mobiliteit op de leefbaarheid en de milieukwaliteit dient zo minimaal mogelijk gehouden te worden.

Verkeer- en vervoerssituatie in regio Waas & Dender: enkele kerngegevens¹⁰

VERKEERSINFRASTRUCTUUR

Wegen

- De regio Waas & Dender beschikt over een fijnmazig wegennet van 3.280 km, waarvan 55 km autosnelwegen (E17 en E34) en 3.225 km Vlaamse en gemeentewegen.
- Het hoofdwegennet wordt gevormd door de E17/A14, E40/A10, E34/N49 en de R2. Een aantal noord-zuid-gerichte secundaire assen en interlokale wegen sluiten aan op de hoofdassen E17/A14 en E34/N49. De belangrijkste secundaire as is de N403.

Waterwegen

- Vlaanderen beschikt over 1.400 km waterwegen, waarvan 1.076 km bevaarbaar voor de handelsvaart. Binnen de regio Waas & Dender bestaat het hoofdwatwegennet uit het bekken van de Zeeschelde en de dokken van de Waaslandhaven. Deze zorgen voor de verbindingen op (inter)nationaal en Vlaams niveau.
- Daarnaast is er ook een secundair watwegennet. De Dender tussen Dendermonde en Aalst en de Durme-Moervaart zijn twee bevaarbare secundaire waterwegen. Deze zijn van belang voor het vaartoerisme.

Spoorwegen

- De spoorweginfrastructuur bestaat uit het hoofdspoorwegennet, het verbindende regionale net en het verzamelende regionale net. Het hoofdspoorwegennet bestaat uit de volgende lijnen:

Kortrijk-Gent-Lokeren-Sint-Niklaas-Antwerpen
Gent-Wetteren-Aalst-Denderleeuw-Brussel
Sint-Niklaas-Dendermonde-Brussel

- Het verbindende regionale net komt grotendeels overeen met de IR-verbindingen. Deze zijn:

Sint-Niklaas-Temse-Mechelen
Gent-Wetteren-Dendermonde-Mechelen

- Het verzamelende regionale net verzamelt de reizigers uit de tussenliggende haltes naar de knooppunten van het verbindende net. Deze spoorlijnen worden door L-treinen (stoptreinen) bereden en hebben een verzamelend karakter ten aanzien van de omliggende kernen. De L-treinen zijn de volgende:

Gent-Dendermonde-Mechelen
Dendermonde-Brussel
Antwerpen-Sint-Niklaas-Lokeren

Fiets

- De provincie Oost-Vlaanderen heeft drie functionele fietsroutenetwerken uitgetekend: het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk (BFF), het provinciaal fietsnetwerk (PF) en de fietspaden lange afstand (LAF). Deze netwerken strekken zich uit over een totale afstand van 1.562 km.
- Het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk is bestemd voor (boven)lokaal woon-werk-, woon-school-, en woon-winkelverkeer. Dit fietsnetwerk is veel grofmaziger dan het provinciaal fietsnetwerk omdat het in eerste instantie 'attractiepolen' zoals bedrijventerreinen, stations, ziekenhuizen, en woonconcentraties verbindt.
- Het provinciaal fietsnetwerk is een netwerk dat is opgebouwd uit assen die voor de verbinding zorgen tussen de diverse gemeenten en deelgemeenten. Per (deel)gemeente wordt een centraal punt gekozen, van waaruit de meest wenselijke fietsverbinding naar een ander punt (andere aanliggende gemeente of deelgemeente) uitgezet wordt.
- Fietspaden lange afstand zijn fietswegen gelegen langsheen kanalen, spoorwegen, en oude trein- en trambeddingen.

PERSONENVERVOER

Via de weg

- Verkeerssamenstelling: meer dan 70% van het verkeer op de Vlaamse autosnelwegen, gewest- en provinciewegen, en de gemeentewegen, wordt gegenereerd door personenwagens.
- Verkeersprestatie: van alle jaarlijks afgelegde personen-kilometers¹¹ op de autosnelwegen, gewest- en provinciewegen, en de gemeentewegen in de provincie Oost-Vlaanderen, wordt ongeveer 1/4 in de regio Waas & Dender afgelegd (=benaderend).

GOEDERENVERVOER

Via de weg

- Oorsprong en bestemming: van al het wegvervoer dat in de provincie Oost-Vlaanderen geladen wordt, wordt de helft gelost in de provincie zelf. 26% van het vrachtverkeer op de E34 en 18% van het vrachtverkeer op de E17 heeft de haven als bestemming.¹²
- Verkeersprestatie: van alle jaarlijks afgelegde vrachtwagen-kilometers op de autosnelwegen, gewest- en provinciewegen in de provincie Oost-Vlaanderen wordt ongeveer 1/3 in de regio Waas & Dender afgelegd.

= Dat wijst erop dat de regio Waas & Dender een 'drukke' regio is.

Via het water

- In 2005 werd per binnenschip 779.000 ton goederen geladen en 1.446.000 ton goederen gelost.

11 - Aantal afgelegde kilometers per vervoerde persoon met een bepaalde categorie van vervoermiddel, vermenigvuldigd met het aantal vervoerde personen. Bestelwagens werden bij het personenvervoer gerekend, voor bussen werd een bezettingsgraad van tien personen aangenomen.

12 - Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen; cordontelling uitgevoerd naar het vrachtverkeer om en rond de haven van Antwerpen.

Strategische doelstelling: het ontsluiten van de regio voor alle goederenvervoer - personenvervoermodi

Maatregel 1: ontwikkelen en ontsluiten van de economische poort

Beschrijving en motivatie: de geografische en logistieke ligging van de regio Waas & Dender vormt een belangrijke troef die verder dient uitgespeeld te worden. De Waaslandhaven, als deel van de haven van Antwerpen, wordt beschouwd als een poort en motor van de Vlaamse economie. Het is een belangrijk knooppunt in de regio en is in volle expansie. Geschat wordt dat vanaf 2008-2009 in het Deurganckdok vijf miljoen containers zullen toekomen. Om de rol als dynamische economische regio volledig waar te maken, dient er bijzondere aandacht besteed te worden aan het verder uitbouwen en ontwikkelen van de haveninfrastructuur en de multimodale aansluiting ervan op het hinterland. Deze optimalisatieprojecten moeten de modal split zo veel mogelijk ten voordele van het spoorvervoer en de binnenvaart doen evolueren (realisatie modal shift: 40% wegverkeer, 40% binnenvaart, 20% spoorvervoer). Er wordt op aangedrongen om dat met de nodige snelheid te laten gebeuren.

ACTIES:

Binnenvaart

- het op de voet opvolgen van de ontwikkelingen betreffende de realisatie van de tweede maritieme toegang tot de Waaslandhaven, de renovatie van de Cauwelaertsluis en Royersluis, en de verbreding en de verdieping van het Albertkanaal. Deze zijn van fundamenteel belang voor de realisatie van de modal shift 40/40/20.
- het nader opvolgen van de resultaten van de studie betreffende de herkalibrering van de Dender als secundaire waterweg, tussen Dendermonde en Aalst, naar 1.350 ton (studie is momenteel lopende). Dat kan een opportuniteit bieden in het kader van optimalisatie van het regionaal goederentransport op voorwaarde dat dit de bestaande industrie in haar verdere economische ontwikkeling/ontplooiing niet zal hypothekeren en op voorwaarde dat dit de doortrekking van de N41 naar Aalst niet in het gedrang brengt.
- het opvolgen van de studie inzake de haalbaarheid van een waterbus op de Schelde.

- het creëren van geschikte aanlegplaatsen voor de binnenvaart in de Waaslandhaven (in de onmiddellijke nabijheid van de containerterminals).
- het optimaal aansluiten van het Logistiek Park Waasland op de waterinfrastructuur van de Waaslandhaven.
- het perfectioneren, optimaliseren en/of het uitbouwen van laad- en loskades aan de bestaande waterwegen in het kader van het goederenvervoer over water (bijvoorbeeld de loskade aan de Schelde).
- ...

Spoorvervoer

- het reserveren en bebouwingsvrij houden van de nodige ruimte langs de noordzijde van de E34/A11, voor de aanleg op termijn van een goederenspoor richting Zelzate en Zeebrugge, aan te sluiten naar Antwerpen en op de Waaslandhaven, het Logistiek Park Waasland en de Liefkenshoekspoortunnel.
- het versneld op de agenda zetten van een potentieelonderzoek voor lijn 57 Lokeren-Dendermonde en lijn 54 Sint-Niklaas-Mechelen dat de haalbaarheid van een mogelijke ontsluiting van de regionale bedrijventerreinen Lokeren, Zele, Dendermonde en Sint-Niklaas-Temse moet nagaan (regionaal goederenvervoer). Mogelijke voorstellen ter ontsluiting van regionale bedrijventerreinen via het spoor dienen afgetoetst te worden met de lokale industrie en met andere betrokken instanties zoals transportbedrijven en de NMBS en mogen niet gehypothekeerd worden door andere ruimtelijke initiatieven.
- het versneld op de agenda plaatsen van een potentieelonderzoek naar lijn 50 Brussel-Denderleeuw-Wetteren: 3de spoor ter hoogte van Melle, de ontubbeling spoorlijn Dendermonde-Lokeren-Sint-Niklaas, inschakeling van de regio in het gewestelijk expresnet Brussel (GEN).
- ...

Pijpleidingen

- het verder blijven voorzien van leidingenstroken als onderdeel van de infrastructurele ontsluiting van het LSO-gebied teneinde het transport via pijpleidingen mogelijk te maken.
- het opstarten van een studie betreffende het aanleggen van leidingenstroken langsheen bestaande en aan te leggen pijpleidingen. Een bijzonder aspect betreft de aanleg van pijpleidingen die zich bevinden in het Gecontroleerd Overstromingsgebied (GOG) Kruikebeke-Bazel-Rupelmonde. Er dienen voldoende wachstroken te worden aangelegd om aan de verwachte toekomstige vraag te kunnen voldoen.
- het promoten van transport via pijpleidingen.
- ...

Wegen

- de doortrekking van de N41 naar Aalst door het aanleggen van een nieuw wegvak van de N41 tussen de N47 te Lebbeke en de N406 te Oudegem (Dendermonde).
- aanleg van zuidwestelijke ontsluiting van de Waaslandhaven, met inbegrip van de parallelweg langs de E34 en aansluiting op de Canadalaan (E34/N49 'Stenen Gootcomplex'). Verder dient de koppeling tussen de ontsluiting van de Waaslandhaven en de Oosterweelverbinding nagegaan te worden.
- het mede ondersteunen van het combinatievoorstel uit de studie 'Mobiliteit over de weg in het Waasland': 1) het voorzien van een dubbele kamstructuur in het Waasland door de aanleg van parallelwegen langs de E17 (tussen Sint-Niklaas en Zwijndrecht) en langs de E34 (tussen Moerbeke en Antwerpen) en de nodige aansluitingen, 2) het aanleggen van een noordelijke verbinding tussen de N70 (vanaf het bedrijventerrein Doornpark in Beveren) en de Waaslandhaven (met aansluiting op de verkeerswisselaar E34-N451), 3) de capaciteitsproblemen aan de (tolvrije) Kennedytunnel enerzijds en de ondermaatse benutting van de Liefkenshoek-tunnel en de Oosterweelverbinding (beide met tol) anderzijds, vormen een probleem dat op Vlaams niveau moet opgelost worden via rekeningrijden.
- ...

Woon-werkverkeer

- in het kader van de optimalisering van de bereikbaarheid van industrieterreinen via het openbaar vervoer verdienen, naast de Waaslandhaven, ook de bestaande en bij prioriteit te ontwikkelen bedrijventerreinen en strategische projecten bijzondere aandacht. Bij nieuw te ontwikkelen bedrijventerreinen mobiliteitsvoorwaarden stellen bij vestiging op het industrieterrein en/of al een mobiliteitsplan opmaken.
- het stimuleren van de opmaak van bedrijfs(zone)vervoerplannen om zo bij te dragen tot duurzame mobiliteit.
- het streven naar een goede en veilige bereikbaarheid van de Waaslandhaven, zowel met de auto als per fiets als met het openbaar vervoer.
- ...

Rol RESOC-SERR Waas & Dender:

- permanente aandacht vestigen op de ontsluitingsproblematiek en de noodzakelijke infrastructuurprojecten;
- samenbrengen van betrokken partijen;
- organiseren van overleg;
- initiëren van projecten in het kader van het Pendelfonds;
- ...

Potentiële partners:

Promotie Binnenvaart, Infrabel, Maritieme Toegang, provincie(s), Vlaams Gewest, NMBS, De Lijn, lokale besturen, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, Maatschappij Linkerscheldeover, sociale partners,...

Maatregel 2: regionale ontsluiting en mobiliteit om de bereikbaarheid van stedelijke kernen te verbeteren

Beschrijving en motivatie: het behoud en het versterken van de economische en logistieke functie van de regio Waas & Dender is één van de belangrijke uitdagingen voor de komende jaren. De regio Waas & Dender zal moeten blijven investeren in het wegwerken van de ontbrekende schakels in de verkeersinfrastructuur, binnen het kader van het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan (PRS). Om de economische attractiviteit en de (verkeers)leefbaarheid te verhogen en te vrijwaren, is het van belang om de verschillende vervoerswijzen op een efficiënte en duurzame manier te organiseren. De verschillende functies van mobiliteit, met name woon-werkverkeer, woon-schoolverkeer, woon-winkelverkeer, toerisme en vrachtverkeer dienen verbeterd en op elkaar afgestemd te worden.

ACTIES:

Wegverkeer

- de doortrekking van de N41 naar Aalst door het aanleggen van een nieuw wegvak van de N41 tussen de N47 te Lebbeke en de N406 te Oudegem (Dendermonde).
- het mede ondersteunen van het combinatievoorstel uit de studie 'Mobiliteit over de weg in het Waasland': 1) het voorzien van een dubbele kamstructuur in het Waasland door de aanleg van parallelwegen langs de E17 (tussen Sint-Niklaas en Zwijndrecht) en langs de E34 (tussen Moerbeke en Antwerpen) en de nodige aansluitingen, 2) het aanleggen van een noordelijke verbinding tussen de N70 (vanaf het bedrijventerrein Doornpark in Beveren) en de Waaslandhaven (met aansluiting op de verkeerswisselaar E34-N451), 3) de capaciteitsproblemen aan de (tolvrije) Kennedytunnel enerzijds en de ondermaatse benutting van de Liefkenshoek tunnel en de Oosterweelverbinding (beide met tol) anderzijds, vormen een probleem dat op Vlaams niveau moet worden opgelost via rekeningrijden.

- het nastreven van een bovenlokale afstemming van de gemeentelijke mobiliteitsplannen aangezien die een cruciale rol spelen in het verminderen van de verkeersdruk. Eveneens dienen afspraken gemaakt te worden met de transportsector.
- het bevorderen van de verkeersveiligheid door het aanpakken van gevaarlijke (kruis)punten en wegtracés. Hiervoor kan o.a. een beroep gedaan worden op het Provinciale Ongevallen-GIS.
- het (beter) op elkaar afstemmen van wegenwerken en omleidingen en streven naar een snellere uitvoering van geplande wegenwerken. De website www.wegenwerken.be kan door de gemeentebesturen als coördinatie-instrument gehanteerd worden.
- ...

Spoorverkeer

- in het kader van het personenvervoer op het hoofdspoorwegennet dient de treinverbinding Sint-Niklaas-Lokeren-Dendermonde-Brussel en de treinverbinding met Antwerpen en met Gent (naar aanleiding van het verminderen van de aansluitingstijd in het station van Lokeren) geoptimaliseerd te worden. Inzake de optimalisatie van het regionaal personenvervoer kan een potentieelonderzoek naar de heropening van de museumspoorlijn Dendermonde-Puurs opgestart worden.
- het optimaliseren van het voor- en natransport door onder meer een voldoende groot aanbod aan parkeergelegenheid in de onmiddellijke stationsbuurt te voorzien, een betere afstemming met het openbaar vervoersnet, kwalitatieve fietsenstallingen, fietsroutes, ... Ook het opwaarderen van stationsomgevingen kan bijdragen tot een duurzaam(er) spoorverkeer.
- ...

Fiets

- de huidige beleidsplannen fietsnetwerk met aandacht voor de functionele en recreatieve fietsroutes moeten verdergezet worden. Aanleg van nieuwe fietspaden, de verbetering van de verkeersveiligheid en de aansluitingen tussen de routes staan centraal.
- het wegwerken van ontbrekende schakels in het lange afstand fietsrouten netwerk: langs spoorlijn Gent-Lokeren-Sint-Niklaas-Antwerpen, Lokeren-Zele-Dendermonde, Dendermonde-Gent, en Dendermonde-Brussel. Verder dient de uitbouw van een intergemeentelijk fietsrouten netwerk gestimuleerd te worden.
- ...

Openbaar vervoer

- maximale uitbouw van het openbaarvervoersnetwerk nastreven: het verbeteren van het aanbod van het bovenlokaal busvervoer, zowel wat betreft de frequentie, het bestreken gebied als de commerciële snelheid.
- nagaan jaargetieplan van De Lijn om te komen tot een optimaal bedieningsniveau in de landelijke gebieden, en van de (toeristische) attractiepolen.
- opmaak bedrijfsvervoerplannen stimuleren om vervoersalternatieven te kunnen aanbieden bij evenementen.
- ...

Woon-werkverkeer

- in het kader van de optimalisering van de bereikbaarheid van industrieterreinen via het openbaar vervoer verdienen, naast de Waaslandhaven, ook de bestaande en bij prioriteit te ontwikkelen bedrijventerreinen en strategische projecten bijzondere aandacht. Bij nieuw te ontwikkelen bedrijventerreinen mobiliteitsvoorwaarden stellen bij vestiging op het industrieterrein en/of al een mobiliteitsplan opmaken.
- wegwerken van de missing links in het vervoersaanbod van De Lijn. Het huidige openbaarvervoersaanbod dient beter afgestemd te worden op de werktijden, de noden van de werknemers/gebruikers en de bedrijfswereld.
- meer oriëntatie van openbaar vervoer naar de economische activiteitskernen, en promotie ervan naar de bedrijven en werknemers toe.
- opvolging van bedrijfsvervoerplannen via aansturing provinciale mobiliteitscoördinator.
- ...

Beleid:

- het voeren van een actief promotiebeleid naar alle betrokken partijen toe. Naast het openbaar vervoer als eerste vervoersdrager, dient ook aandacht besteed te worden aan het fietsverkeer, carpooling, collectief vervoer, gecombineerd vervoer, ... en dient er grensoverschrijdend, m.a.w. over de gemeentegrenzen heen, gewerkt te worden.
- het onderzoeken van mogelijkheden om de problematiek van het lang parkeren van vrachtwagens aan te pakken.
- afstemming van mobiliteit en ruimtelijke ontwikkelingen.
- ...

Rol RESOC-SERR Waas & Dender:

- permanente aandacht vestigen op de ontsluitingsproblematiek en de noodzakelijke infrastructuurprojecten;
- samenbrengen van betrokken partijen;
- organiseren van overleg;
- initiëren van projecten in het kader van het Pendelfonds;
- ...

Potentiële partners:

Infrabel, Maritieme Toegang, provincie(s), Vlaams Gewest, NMBS, De Lijn, lokale besturen, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, Maatschappij Linkerscheldeoever, sociale partners, ...